

Telegraful Român

Abonamentul:

Pe un an 32 euroane.

Pe șase luni 16 eor. — Pe trei luni 8 eor.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articlele nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Un interview

Corespondentul nostru a avut ocazie să fie primit din partea unei persoane distinse, căreia i s-a destinat un rol important în guvernul românesc din Sibiu. D-za a avut bunăvoie de a ne împărtăși câteva informații privitoare la actuala situație politică.

Despre lucrările de organizare ale consiliului dirigent am aflat dela d-za următoarele:

«Membrii consiliului dirigent își dau cel mai mare zor pentru a organiza uriașul aparat, a căruia menire va fi să conducă afacerile țării până la deschiderea constituantei. Partea cea mai însemnată a consiliilor, ce se țin zi de zi, o ocupă lucrările de organizare și instituirea funcționarilor angajați la deosebitele resorturi. La început s'a crezut, că organizarea va întâmpina anume greutăți, din cauza că nu se va găsi un număr suficient de funcționari potrivi și experți. Dar temerile acestea s-au dovedit de neîntemeiate. Pătura intelectualilor noștri este atât de bogată, ca să poată înzestră toate resorturile cu oameni munctori, cari vor ști să pună în acțiune mașina complicată a statului. Lista secretarilor generali atașați pe lângă fiecare șef de resort e aproape completă și se va da publicitatea în zilele proxime. Paralel cu inactivarea aparatului central se lucrează apoi la organizarea comitatelor, cari cad în sfera domniașimii noastre. Respectând drepturile națiunilor conlocuitoare, consiliul dirigent va așeza la conducere pretutindenea, unde se află majoritate românească oameni de ai săi, iar în enclavele cu populație ungurească ori nemțească, se va îngrijii să supravegheze de aproape mersul lucrurilor».

Care e atitudinea d-voastre față de problema națiunilor conlocuitoare?

«Nu poate să fie altă, — răspunse eminentul bărbat de stat, — decât aceea, pe care a stabilit-o adunarea națională din Alba-Iulia: garantarea deplină a unor largi posibilități de dezvoltare și a libertății sigure pe seama fiecărei minorități. Noi vrem să evităm cu orice preț greșele grosolană ale guvernelor ungurești, și în vreme ce revendicăm pentru națiunea română drepturile sale indisutabile, recunoaștem și concedăm pretențiile justificate ale celorlalte națiuni. În punctul acesta țin să împărtășesc, că sănsem în deplin acord cu principiile exprimate de comitetul executiv al celor patru națiuni din Europa centrală (polonă, română, ceho-slovacă și iugoslavă), care întâi o conferință ținuta la Paris la începutul acestei luni a declarat, că nu recunoaște dreptul suveran al naționalității fără de co-rolarul necesar al drepturilor cerute de minorități. Din partea consiliului dirigent e încredințat cu rezolvarea acestei probleme d-l Vasile Goldiș, care îndată ce se va întoarce din Bu-

rești, va căuta să se pună în contact cu reprezentanții națiunilor interesate».

D-voastră priviți deci problema Transilvaniei ca definitiv tranșată?

«Fără îndoială, — fu răspunsul, — problema Transilvaniei e deplin tranșată. Hotărârea adunării naționale dela Alba-Iulia a decretat alipirea teritoriilor românești la regatul român, la care aparținem noi actualmente de drept. Pe lângă aceasta avem asigurările cele mai de-avârșite din partea aliaților, cari au confirmat pe de-a'ntregul legitimitatea revendicărilor noastre, la congrèsul de pace numai unele detalii neesențiale vor mai putea fi modificate. Acesta e un fapt absolut cert, pe care numai actualul guvern un guresc nu voiește să-l vadă. De mai multe săptămâni constatăm adeca un fenomen ciudat în presa inspirată de guvernul d-lui Károlyi. Ziarele ungurești se străduesc din răsputeri să ascundă adevărul din fața publicului maghiar, pe care-l nutresc în aceeaș vreme cu iluzii deșarte. Așa spre pildă în loc să aprețeze după cum se cunvine, importanța declarației facute de d-l Clémenceau, că antanta cordială care a existat până acum între Franța și Anglia s'a prefăcut într'o alianță formală tocmai în vederea păcii, pentru a și asigura și pe viitor roadele jertfelor aduse împreună în cursul acestui răsboi, gazetele ungurești vorbesc de o alianță îndreptată în contra președintelui Wilson. El bine, aceasta e o mistificare nedemnă, deoarece până acum nu există nici un conflict între președintele Statelor Unite și între guvernele antantei. Discuțiile din se-natul american la plecarea lui Wilson și programul stabilit pentru petrecerea sa în Europa poate convinge pe oricine despre aceasta. Eu înțeleg însă ce așteaptă guvernul unguresc dela răspândirea astfel de știri, cătă vreme e știut că Wilson n'a garantat și nouă recunoașterea pretențiilor justificate, iar reprezentantul său din București, d-l Wopicka, a declarat tocmai aliațierii delegații unei transilvănene, că nimici nu mai poate contesta legitimitatea aspirațiilor românești. Evident, că intenția presei maghiare e de a seduce propriul său public, căci e de sine înțeles că alianța franco engleză e cea mai sigură chezărie pentru înfăptuirea României mari, ceeace a dovedit-o și ultima conferință a aliaților care s'a ținut la Londra».

Care sunt raporturile d-voastre cu sărbii?

«Momentan aceste raporturi par a fi tulburate prin incidentele regretabile din Banat, unde trupele și administrația sărbească s'au dedat față de populația românească la un tratament, pe care nu credem să-l aprobem nici guvernul din Belgrad. Cu sărbii noi am trăit în totdeauna în cele mai bune raporturi. Am luptat și am suferit împreună. Vrem deci să menținem cu ei legăturile intime și pe viitor,

iar din Torontal nu vrem să formăm un măr de ceartă, ci un pod, care să ne lege și să ne unească în modul cel mai frățesc, deoarece eu cred că congrèsul de pace, pe lângă mulțimirea noastră completă, va aduce și o alianță politică între poloni, cehoslovaci, iugoslavi și români, care se oferă în ch p firesc».

Adevărat e că în Ardeal face progrese propaganda săcuilor?

«Am urmărit cu atenție, — spune d-za, — tot ce s'a vorbit și scris la Budapesta și Cuj despre misarea săcuilor și ne-am căstigat și noi informație noastră. El bine, e regretabil că cei cățiva domni, cari au făcut nefasta politică de oprimare, au izbutit să iasă din nou la suprafață. El vor avea să-si dea seama însă de fiecare cuvânt pe care-l rostesc, pentru a ajăta la un nou răsboi pe conaționalul lor. Vom cere seama dela d-l Apáthy și dela d-l Ugron despre fiecare strop de sânge românesc, ce s'a vrăsat și vom lăsa față de toți vorărășii lor cele mai aspre măsuri de retorsiune. În zilele aproape se vor convinge și dânsii, că avem deplină imputernicire pentru aceasta și că ni s'a dat și posibilitatea materială pentru a lăsa măsurile de apărare. Noi dorim pacea, dar nu ne lăsăm terorați de cei mai reacționari șoviniști, cari au adus drept zestre nouului regim unguresc, în locul ideilor democratice, o moștenire plină de pacate și fărădelegi. Unul ne-a lăsat pământul, al doilea ne-a sugrămat școalele, iar d-l Apáthy a voit să ne despoeie și de binecuvântarea aerului pe care îl răsuflă. Faptul, că guvernul unguresc și i-a ales de reprezentanți tocmai pe aceștia, e o dovdă de sincrinitea ideilor democratice, cari îl însuflă. Sfârșesc, aducându-le aminte, că cine sămână vânt, seceră furtună».

După A. T. Dacia.

Intrarea lui Wilson în Paris

Entuziaste ovațiuni. — Vorbirile preșidenților.

Capitala Franței glorioase a făcut Președintului Wilson o primire care nu se poate uita. Într-o Parisul, a participat la manifestația măreță.

Drapelele Americane flăcăiau în toate străzile.

Des de dimineață se adunase massa de popor în locurile, pe unde avea să treacă conductul. Fiecare persoană purtă cocardă în culorile Americane. Trupele site de la front formau spălerul. Gara în dumbrava dela Boulogne era împodobită ca la zile mari.

Trenul Președintelui Wilson și-a făcut intrarea în gară la 10 ore. În mijlocul salinelor de tunuri, președintul Poincaré și prim-ministrul Clémenceau au binevenit pe ilustrul ospătar. Orchestra gardei a intonat imnul American și marsiliaza.

Când conductul a părăsit gara, mulțimea enormă a izbucnit, la invirea lui Wilson, în strigăt frenetice: Să trăească Wilson! Să trăească Statele Unite!

In prima trăsătură erau Președintii Poincaré și Wilson. În tot parcursul, dela gară

până la palatul prințului Murat, unde va sta Președintul, ovațiunile n'au mai încetat. Răsună Parisul de strigătele: Să trăească Wilson! Să trăească Statele Unite! Să trăească Poincaré! Să trăească Clémenceau!

Pela ora 11 a săsot lungul conduct la palatul Murat, unde se arborase steagul American. Trupele prezintă arma și earășe aud sunetele imnului American între aclamările insuflătice ale publicului. După aceasta Poincaré și Clémenceau se despart de Președint; ear trupele, care forțaseră spălerul, se retrag în casarmele lor în mijlocul unei ploii de flori. Pretuindeni entuziasm de nedescris.

Consiliul comună din capitală a hotărât să acoarde lui Wilson titlul de *cetățean de onoare* al Parisului.

La masa festivă, dată în onoarea Președintelui Wilson în Eliseu, Poincaré a zis următoarele:

Anglia și Franța au așteptat cu nerăbdare pe distinsul democrat, ale căruia sublimă gândire îndeamnă la fapte; voim să exprimăm marii republice mulțumiri, fiindcă prin ajutorul ei neprețuit a făcut cu putință apărătorilor dreptul să dobândească răsboul. Tinerimea americană, care în curs de un an a grăbit energetic și insuflătă împotriva dușmanului, nu cunoștea încă mar mea înforătoare a nelegiurilor făcute de germani. Tinerii americani au trebuit să vadă orașele aprinse de dușman în mod sistematic, minele inundate, fabricile sfărimate, pomăriile puștite, catedralele ruinate prin bombele lui și întreg planul răsboiului barbar. Domnule Președint! Veți putea constata însuți măsura acestor drăgușări. Guvernul francez își pune la indemana documentele, în care statul major german cu cinism ne mai pomenit a statorit programul de jafuire și de nimicire a industriei. Duhul înalt al domniei Tale îs va rosi judecata asupra acestor fărădelegi. Dacă acestea rămân nepedepsite, ca să se poată repeată, în acest caz ar fi zadarnice chiar și cele mai frumoase învingeri. Pacea trebuie să repară suferințele de ieri și să aducă garanții față de primejdile viitoare.

Wilson a răspuns:

Primirea amabilă, de care am fost împărtășit, m'a mișcat foarte mult. Mă bucur, că pot să petrec în Franță, căci prietenia ce mi se arată mie, este dovdă despre prietenie ce există între reprezentanții Statelor Unite și între reprezentanții Franței. Sunt convins despre necesitatea ca, regulând definitiv problemele răsboiului, să aducem astfel de hotărâri, care să însemneze nu numai osândirea faptelor teroriste și a jafuirilor, ci și stabilirea adevarului în or și ce loc, că astfel de fapturi să nu îndrăznească a săvârși nimeni, fără a fi sigur de pedepsirea celor așteaptă. Americienii sănătri pentru ceea ce au făcut în interesul cauzei comune. — Președintul Wilson salută pe președintul Poincaré, reprezentantul poporului francez. și aduce dorile de bine în numele celor lăzi mari popor, care poartă adânc și statoric interes pentru tot ce se rapoartă la Franța.

AVIZ

Aduc la cunoștință tuturor gardelor române din Ungaria, Transilvania și Banat și a publicității, că în baza denumirii mele de șef al armatei și al siguranței publice, am preluat puterea executivă peste toate gardele naționale române de pe teritoriul locut de români; deci de aici încolo acestea numai mie, îmi sunt subordonate împlinind toate ordinile ce în legătură cu siguranța internă și publică a țării se vor da.

Sibiu, 17 Decembrie 1918.

Stefan C. Pop m. p.,
șeful armatei și al siguranței publice.

Știri mai nouă

Mediașul, Blajul Teiușul, Aiudul, Cucerdea sunt ocupate de regimenterle românești.

Clujul a fost evacuat de unguri deja alătări. Nădăjduim că în clipele în care scriem știrea aceasta, glorioasa armată a regelui Ferdinand I, își va fi făcută intrarea în Clujul României Mari.

Inălțătoare a fost intrarea Doro- banților în cetatea de veșnică lumină a lui Mihai Viteazul, în Alba-Iulia.

Sărbatorirea unirii Ardealului și a patrăilor marginișe cu Țara mamă

La statuia lui Mihai Viteazul. — **La statuia lui Gheorghe Lazăr.** — **Volun- tari ardeleni**

Delegații marelui nostru consiliu na- tional român și-au îndeplinit la București o pioasă datorie, depunând prinosul de recunoștință *marelui voevod*, care prin vi- teja sa însemnează o dungă luminoasă în istoria țărilor românești: unirea sub o singură domnie.

După ziare din capitala românilor, dăm următoarele amănunte:

Cortegiul a pornit dela palatul regal la ora 11 și jumătate, Duminecă, având în frunte pe episcopii *Cristea* și *Hossu*, împreună cu ceilalți membri ai delegației și numeroși reprezentanți ai ardelenilor din capitală. Guvernul a luat parte prin d-nii Ionel I. C. Brătianu, primul ministru, I. G. Duca și O Chiriacescu, miniștri. Publicul a întâmpinat cortegiul cu urale și aclamații entuziaști.

Statua marelui Voevod era împodobită cu ghirlande de brad și stegulete tricolore, de asemenea și cele două tunuri mari luate dela germani și aşezate în locul tunurilor dela 1877–78, duse de turci acum un an la Constantinopol. În fața statuiei o coroană de lauri, în panglici tricolore, depusă de Liga culturală.

Pe tribuna improvizată în fața statuiei, a rostit episcopul *Cristea*, primit cu urale îndelungate, o cuvântare, zicând: În fața acestelui sfinte statuie a aceluia, care prin intrarea sa în Alba-Iulia ni-a arătat idealul neamului, rog mai ales tinerimea și pe toți, dela opinia și până la vădăcă, să ne pregătim, să ne punem la muncă, ca să facem din România Mare sentinela civilizației latine în răsăritul Europei, și prin aceasta să îndeplim misiunea ce ni-a dat poporul roman, când ne-a sădit pe plaiurile acestea.

Au mai cuvântat d-nii: C. Hălăceanu, locuitor de primar, *Haneș* în numele tinerimii universitare, I. G. Duca în numele guvernului salută pe purtătorii unirii tuturor românilor, și tinerul *Vulcanescu* dela liceul Lazăr din partea tinerimii școlare.

Toți cei de față, în frunte cu delegații ardeleni, bănațeni și ungureni se îndreaptă spre statuia marelui dascăl ardelean *Gheorghe Lazăr*. Urcat pe treptă statuiei, a vorbit d-l *Al. Vaida-Voevod*. «Se cuvine, zice oratorul, să aducem prinosul nostru de recunoștință și lui Gheorghe Lazăr, după ce am fost la statuia lui Mihai Viteazul. România Mare se va putea susține numai atunci, când armele și știința vor merge mâna 'n mâna».

Delegații și miniștrii s-au întrebat de nou spre statuia lui Mihai Viteazul, unde să încins hora mare a Unirii în jurul ei. S-au prins în horă și soldați francezi. Insuflarea a fost de nedescris.

La banchetul primăriei, dat la ora 1 p. m. în sala de marmură a hotelului Bu- levard, masa a fost prezentată de d-l prim- ministru I. I. C. Brătianu.

Toasturi au ținut d-nii: Hălăceanu, episcopul *Hossu*, D. Onciu, Al. Vaida- Voevod, Grădișteanu și alții, ear la sfârșit premierul Brătianu.

In aceeași zi după amiază solii noștri au făcut o vizită la corpul voluntarilor ardeleni, încărcăți în casarma Mihai- Viteazul. Oaspeții sănătăți de generalul *Găvănescu* colonelul *Silviu Bordan* și majorul *Cerneanu*. Confesorul corpului de voluntari, părintele *Popa Isac*, arăta bucuria ostașilor de a primi în mijlocul lor pe reprezentanții țărilor liberate. Mulțumesc episcopiei *Cristea* și *Hossu*, aducând omagii

familiei domnitoare și dând voluntarilor binecuvântarea.

Membrii delegației trec în rândurile soldaților, se întrețin cu dânsii, dorindu-le fericită întoarcere la căminurile lor.

In aceeași casă erau încărcăți și soldați francezi, cari au avut delicate aten- tione de a salută pe solii a'deleni. L-a răspuns d-l C. Bădiceanu în cuvinte mă- cătoare ce vor ce cu sângele lor au contribuit la unirea tuturor românilor.

Epocă nouă în biserică

Trecând preste pragul zilelor de glorie ale neamului nostru, nu va fi fără folos ca din vreme să ne pregătim în înălță biserică națională la importanța ce i se cade în îndeplinirea misiunii noastre istorice.

In regatul român se strecoară din afară idei și sentimente nu tocmai norocoase și prielnice pentru biserică neamului. Marile progrese, pe care le-au realizat România pe toate terenele vieții, în biserică nu s-au simțit și a fost condamnată să rămână o arteră nedeplină în organismul neamului. Aservită politicianismului ea nu și a eluptat poziția, și apariții îngrijitoare din istoria ultimului deceniu au desvăluit greșelile săvârșite de ea. Cei ce sunt chemați să croiască viitorul bisericăi naționale în România tuturor Românilor, nu vor cădea în greșelile trecutului. Biserica națională e chemată să desăvârșească unitatea politică: cele 4 părăsuie să le strângă într-un râu puternic, armonizând bătăile inimii într-un avânt către Dumnezeu. Neamul nostru de țărani are un suflet echilibrat; scepticismul și francmasoneria sunt plante exotice în grădina sufletului neamului. Pătura cultă pretinde însă cu drept cuvânt că marile curente de premenire religioasă să găsească în biserică, pe amvon și în societate interpréti luminați ai lui Hristos. Cele mai ideale principii ale democrației în patria lui Wilson le-au scos din paginile Bibliei și din învățătură și principiile lui Hristos, care prin biruitorii acestui răsboi mondial își reclamă sanctificarea și recunoașterea darului, pe care l-a vărsat pe pământ. Vrem o biserică creștină în care să se sălășuească duhul deplin al lui Hristos, nu o grădină nouă a sufletului, ci din care să lipsească toate bălăriile și buruenile netrebnice. Să le plivim fără cruce și fără zăbavă, căci puțină corupție strică întreg aluatul frâmantării.

In biserică noastră fortificată de Șaguna am dobândit o cetate de apărare națională și culturală, potrivită vitregelor raporturi ale vieții de stat; pentru dezvoltarea celor trei spirituale însă care alcătuiesc ființa adevărată a bisericii lui Hristos nu s-au deschis isvoarele necesare profundiilor forte de viață religioasă. Prin atâtea canăluri se revărsă în largi alvi viață religioasă a Englezilor, Francezilor etc. pe care noi nu le avem. Atâtea mijloace și metode, pe care nu le-am incercat. Biserica prin fatalitatea împrejurărilor alergă la alte locuri de primejdie națională, preoțimea ascuță chemări, care nu porneau din adâncul sufletului religios.

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne-am scuturat de obezi, de cămașă de forță ne-am slobozit. Să alergăm la sufletul neamului turnând unul de lemn și vinul întrămării și al tămâduirii.

Mântuitorul Hristos anunțând misiunea sa n'a promis rentoarcerea neamului omenesc în raiul lui Adam, ci a fixat un nou ideal în vîtorul omenimiei al infăptuirei împărației lui Dumnezeu pe pământ, iar în biserică noastră națională nu vom căuta să realizăm un ideal al bisericii din timpul lui Ioan Gură de Aur, ci un ideal în viitor pregătit prin muncă, știință rodnică și bogată viață sufletească. Ortodoxia nu e o mumie, ci o forță vie de libertate și progres și capabilă de cel mai înalt progres. Nu e străină și indiferentă de idealul național, ci farul luminător al aceluia către realizarea misiunii noastre de neam. Nu ne duce la conflicte cu alte neamuri, ci ne călăuzește spre realizarea frăției neamurilor, care toate au un Părinte ceresc.

Preoții români dela Nistru până la Tisa și din Carpați până la Pind, și toți slujitorii bisericii neamului, dela România Mare iau o mare problemă spre rezolvare. Apropie-se de ea cu înflăcărată credință, cu focul sfânt al entuziasmului apostolic, ce cea mai înarmată minte, cu cea mai hotărâtă voință.

Tr. Scorobet.

Conferența profesorilor români la Alba-Iulia

Cu prilejul mărei adunări de izbăire a neamului românesc ținute în Alba-Iulia, profesorii români întâmpină și de față la acest praznic al *Duhului românesc* s-au întrunit într-o conferență improvizată pentru a lăua unele dispozitii privitoare la planul de învățământ ce trebuie să se urmeze până la codificarea organizării definitive a învățământului. Hotărările luate în această conferență sunt următoarele:

Conferența profesorilor dorește, ca în planul de învățământ actual al școalelor românești să se introducă până la sfârșitul anului școlar 1918/19 următoarele schimbări:

1. In școala primară se vor predă toate studiile exclusiv în limba română.

2. a) În preparandii toate studiile se propun nurăi românește, se omit deci atât limba maghiară cât și cea germană. In preparandii de fete se va introduce facultativ limba franceză.

b) In gimnaziu și școalele civile limba de propunere asemenea este exclusiv cea românească. Limba maghiară se propune în mod facultativ în clasele superioare. Limba franceză va înlocui pe cea germană. Aceasta din urmă se va reduce la puține ore în gimnaziul superior.

c) In școalele comerciale corporile profesorale vor decide, în ce măsură să se propună limba maghiară și germană pe lângă franceză, ca limbi de corespondență comercială.

3. In geografie se va întrebui numai nomenclatura românească. In locul «Geografie Ungariei» să se propună cunoștințe geografice asupra *ținuturilor locuite de Români*. Ungaria nouă se tratează numai în cadrele geografiei universale.

4. In locul «Istoriei Ungariei» se va predă *Istoria Românilor*. Din istoria maghiară numai acele părți să se propună, care sunt în legătură cu istoria universală și Istoria Românilor.

5. Cunoștințele despre «Constituția patriei» se vor mărgini deocamdată la dreptul privat și criminal. Se vor mai propune elementele Constituției Române.

Conferența mai hotărăște, ca acest proces verbal să se transmită Consiliului Dirigent, susținătorilor de școale și tuturor corporilor profesorale, cari să-riile lor asupra acestor chestiuni le vor comunica apoi Consiliului Dirigent. Aceasta va lua măsurile hotărătoare pentru toate școalele pe timpul scurt de tranziție, până la unificarea învățământului pe întreg teritorul României Mari.

Asupra acestei chestiuni vom reveni la timpul său.

Pentru orfanii preotului împușcat

La colectă deschisă cu gând de a veni în ajutorul celor șapte orfani nevărstnici și a văduvei preotului *Ioan Opris*, fost paroh al Cristișului și membru al sfatului național român din Turda, au contribuit:

1. Grigore Băloiu, paroh în Lona săscă 100 cor.
2. Vasile David, paroh în Mogoș Mămăligani . . . 20 cor.
3. Dr. I. Lupaș, protopop în Săliște 10 cor.

Total 130 cor.

Dăruiri se mai primesc la redacția ziarului nostru.

Sașii din București și adunarea dela Alba-Iulia

In București s'a ținut zilele acestea o adunare cercetată de vreo 500 de sași pentru a se rostii asupra hotărârii aduse de români Ardealului, Bănatului și ai Tăllii ungurești în adunarea lor națională dela Alba-Iulia.

Sub președinția dlui Dr. Adolf Frank, sașii întruniri în sala dela «Transilvania» au votat în unanimitate următorul proiect de concluz:

«Sașii ardeleni din București au luat cunoștință *cu mare bucurie și satisfacție* despre hotărârea adusă în ziua de 1 Decembrie 1918 din partea tuturor românilor ardeleni, bănațeni și ungureni». Sașii bucureșteni salută *cu vie bucurie unirea Ardealului cu România*, de oarece văd în ceea ce s'a hotărât la Alba-Iulia, — și în deosebi în punctul al 3-lea, — duhul dreptății și al libertății.

S'a ales apoi o delegație, compusă din: Dr. Frank, parohul Honigberger, arhitectul Schmidt și comerciantul Deutsch. Delegația aceasta va veni în Ardeal și va intra în atingere cu fruntașii sași de aici, în scopul ca și dânsii să se pronunțe în același fel.

Viitorul Ungariei

— Părerile unui scriitor socialist —

Şeful socialdemocraților independenți germani, Kautsky, încrezintă, ca secretar de stat la externe, să lămurească afacerea cu pricina răsboiului, a publicat o carte sub titlul *Norocul și sfârșitul Habsburgilor*.

Autorul se ocupă și de unguri, ca de una dintre naționalitățile monarhiei, și zice că Ungaria ar putea avea un viitor mai bun, dacă va frunzări cu sărguință în operație lui Kossuth.

Când în 1848 s'a lucrat pentru desfașurarea de Austria, se știa foarte bine, că Ungaria singură, fără ieșire la mare, nu va avea soarte norocoasă. De aceea Kossuth luate în programul său realizarea *confederatiei dundrene*, în care voia să unească Ungaria cu România și Sârbia.

Este întrebare problematică, zice Kautsky, oare să ar putea realiza astăzi ideea aceasta, care cu toate acestea este mai acceptabilă, decât planul lui Oscar Jászi despre Elveția orientală.

Din învălășeala de acum se poate naște, după Kautsky, o națiune maghiară nouă, liberă, a cărei primă datorie va fi realizarea căt mai grabnică a desvoltării sale sociale. Orice comunitate vamală trebuie să încezeze în acest scop. Are să se introducă liberul comerț între singuraticele națiuni, căci numai așa își pot satisface nevoiele sociale.

Ordinație

Fiecare cetățean, care nu are concepție în scris dela un for competent, este prin aceasta provocat a preda *arme* de orice fel, care se află în posesiunea sa, politiei orășenești. Data până când sănătatea sa extrăde armele, se facează pe *ziua de 25 Decembrie 1918*. Îndeplinirea acestui ordin se va controla cu rigorositate. Acela la care începând cu ziua de 25 Decembrie 1918 se va găsi armă, va fi pedepsit cu închisoare de 5–7 ani.

Sibiu, 19 Decembrie 1918.

Dr. St. C. Pop m.p., șeful resortului armatei și siguranței publice.

Multumită

Multumim tuturor acelora cari prin scris sau graiui viu s'au grăbit să ne ușureze durereea cea mare prin pierdere irreparabilă a iubitului meu soț și iubitului nostru tată, Stefan Stroia, protonotar con. penzionat.

Sibiu, la 18 Decembrie 1918.

Jalnica familie.

Stirile zilei

Acasă. Intre refugiații, cari s'au întors zilele acestea cu trenul din Predal la Brașov și de acolo acasă, sănt și domnii Ion A. Preda, N. Petru-Petrescu cu soția și mulți alții. Ii salutăm cu bucurie în țară liberă.

Pentru membrii Consiliului național din orasul și comitatul Sibiu. Astăzi Sâmbăta 8/21 Decembrie, la orele 5 p. m., se săntă în cancelaria «Asociației».

Presidentul.

Nu stau de vorbă. Zilele aceste au sosit câțiva ziaristi francezi elvețieni în Budapesta. Unul dintre gazetarii maghiari, G. Rutkay, s'a dus în localul Ritz, unde se găseau francezii din Elveția și li-a trimis vorbă, că dorește să li se prezinte. Francezii însă au refuzat categoric de a sta de vorbă cu ziaristul maghiar, — scrie Az Ujság din 14 Decembrie a. c.

Aparând «statul național» maghiar?... Într-o serie de trei articole, apărute acum în ziarul săbian S. D. Tageblatt, sub titlul «Das ungarische Nationalitätengesetz» șeful acestui ziar, dl Emil Neugboren, făcând critica scrie: «Procedarea de-acum a românilor, la înființarea imperiului lor, îndreptățește în toate procedarea maghiarilor, înainte cu cincizeci de ani, la înființarea statului național al lor.»

Dacă este vorbă de îndreptățire apoi mai degrabă incercările maghiare dela 1868 «îndreptățesc» pe ale românilor dela 1918. Un fapt în timp posterior cam greu îndreptățește pe unul anterior. Însă alt ceva este la mijloc, și adecă:

Maghiarii au format și formează minoritatea față de nemaghiarii de sub imperiul lor. În vreme ce românii subjugăți pentru sine teritorul locuit de dânsii în majoritate, — fără a mai vorbi că ei, împreună cu frații lor liberi, alcătuesc un popor mai numeros decât maghiarii. Va să zică: ... non est idem.

+ Alexandru Vasiadi, preot gr. or. român în Tamasda (com. Bihor) a repus la 4/17 Noem. a. c. după o muncă constientă de 28 ani la altarul Domnului, în etate de 52 ani.

Fie-i țărâna ușoară și memoria bine-cuvântată.

Sărbaș natională în comuna Proștea. Ni se scrie: Zi mare în comuna noastră de pe Hărtibaci, Proștea, tracul Agnita. În 8 i. c. adecă s'au sfintit drapelele legiunii române de aici în fața unui public numeros în biserică noastră.

Actul sfintirii s'a săvârșit de parohul Dimitrie Pulca. După sfintire drapelul s'au predat membrilor prin președintele Dimitrie Pulca în mijlocul unei însuflețiri de ne-descris.

Imediat se aranjază un conduct în frunte cu drapelele legiunii, duse de doi voiniți îmbrăcați în port mândru românesc. Urmează legiunea și tineretul intonând «Pe al nostru steag.» Apoi bărbați conduși de judele comunal Emanuel Dutcuș cu un drapel. În urma bărbătilor vin femeile române în frunte cu doamna preoteasă Sofia Pulca, care a gătit frumos drapelul. În fine mulțimea imposantă, care percurge strădele, până în fața casei parohului. Aici învățătorul Ioan Șerban ține frumoasă vorbire, la care preotul și președintele Dimitrie Pulca din fereastră răspunde, că legiunea și tineretul să fie cu credință neclintă acestui steag, care este simbolul puterii și al unirii naționale române, și dacă ni se va cere, și săngele să-l vârsăm pentru el. Am pus drapelul pe casa parohului ca președinte. De acolo în cântări naționale am trecut la casa comunală, unde am ridicat drapelul al doilea; după intonarea imnului Deșteaptă-te române, părintele Dimitriu Pulca a ținut și aici o vorbire. De față era notarul comunal sas și alți conlocutori, pe cari i-au asigurat că din partea românilor și a legiunii române nu li se va întâmpla nimic rău. Ne-am dus după aceasta pe strada spre școală noastră, unde am înălțat alt drapel pe turnul bisericii române. Se bărea a decurs în cea mai bună ordine și liniște.

Cehii săi Cașovia. Trupe cehe, în număr de 300, cu 120 călăreți și două tunuri au intrat în 16 Decembrie la Poprad, și de-acolo au pornit spre Cașovia. Se înțelege dela sine: «au trecut linia demarcațională, — celebra linie croită, se vede, într-un ceas că se poate de rău.»

Mackensen în Budapesta. Un tren militar german, cu generalul Mackensen și statul său major a sosit în 16 i. c. la Budapesta. Trenul era aşteptat de 300 de soldați din garnizoana orașului. Lui Mackensen i s'a adus în gară la cunoștință, că are să fie internat cu întreaga sa armată. Generalul însă a refuzat să se supună. Atunci majorul maghiar Gerő, trimis din partea ministrului de răsboi, a dat lui Mackensen timp de gândire de zece minute. Soldații unguri au inconjurat gară și mitralierele așteptau gata. Dupa zece minute Mackensen a declarat că se supune. După aceasta a plecat cu Gerő la parlament, că să trateze asupra internarii trupelor germane... — Așa iș arata maghiarii recunoștință față de oamenii, cari i-au scăpat de a fi zdobiti de către amatele Rusiei și ale României, se plange Tageblatt-ul săesc.

Ziar provocator. De când ziarul unguresc din Sibiu N. Reggeli Ujság a fost parasit de oamenii cari i au redactat, nouă redactor tipărește zilnic articole și nouă poitrivite pentru a turbura ordinea și linistea publică. Atragem atențunea autorităților asupra acestor provocări repetitive a redactorului actual, care se joacă cu focul.

Anunț. Se caută două ajutoare de guvernare (bone) pentru internatul școală civile de fete a Asociației din Sibiu. Locurile sănt de ocupat imediat. Informații pot primi la direcția școală (Sirada Șaguna Nr. 8.) Direcția școală.

Spre luare amintă. Acel birtăș, care nu include crizma sa la 10 ore seara, sau mai da băuturi alcoolice după acest timp, va fi pedepisit cu luarea licenței. Sibiu 18 Decembrie 1918. Consulul Dirigent. Șeful armatei și siguranței publice.

† Constantin Bodea, din Ciceu-Giurgești, candidat de preot gr.-or. și profesor gimnazial, după o boală scurtă, dar gravă și după împărtășirea cu sfintele taine a adormit în Domnul în Ciceu-Giurgești Dumineacă în 2/15 Decembrie 1918 la orele 5 după amiază în etate de 27 ani.

Rămășițele pământești ale defuncțului său așezat spre veșnică odihnă în 4/17 Decembrie 1918 la orele 10 înainte de amiază în cimitirul bisericii ort. române din comuna Ciceu-Giurgești.

Odihnească în pace!

Publicații. Primim: Bancnotele de Lei românești, care sănt provăzute cu sigiliu (stampila) oficiului comitatens al comitatului Sibiu, se răscumpără din partea bancilor din Sibiu până la 31 Ianuarie 1919.

Sibiu, 12 Decembrie 1918,

Vicecomitele comitatului: Schöpp.

Violență și jaf? Sub titlul de «violență și jaf» gazetari budapestani au neobrazarea să scrie, că trupele române dela Brașov au luat dela trupele germane, ce se mai aflau acolo, tot ce purtau cu sine: «bani, ceasornice și alte obiecte»; — pe când și-a luat voștri în doi ani că au petrecut în România, au stors-o în zilnic, ear la retragere și au jafuit-o în modul, care ar face «cinsti» ori căruia aziatic. Ce merită trupele și mai întâi comandanții lor, în frunte cu Mackensen, — pentru barbarile comise? Socoteala nu este încheiată, onorați confratii.

Harta etnografică a Europei centrale. Ce întășare va prezenta Europa, dacă se vor realiza ideile președintelui Wilson cu raport la liberă dispunere de sine și a popoarelor, ne arată în formă frumoasă harta colorată acum apărută în Institutul cartografic G. Freytag & Berndt în Viena (VII Schottenfeldgasse 62), sub titlul: Vökerund Sprache Karte von Mittel-Europa. Publicația aceasta este un mijloc foarte bun de orientare. Prețul 5 coroane. De vânzare în toate librăriile mari.

Pentru copiii legionarului român. La fondul acesta de ajutorare, înființat de dl Z. Dobrotă din Șeica Mare, au mai dat:

1. Dr. Vasile Dan de Apșa, avocat	Cor. 5.—
2. Măestrul pantofar Emil Vințilă, cu prilejul implinirii unui an dela moartea ficei sale Emilia	10.—
3. Sublocot. Dr. Chirion Bânda, avocat	5.—
4. Medicul veterinar Ioan Moianu,	10.—

5. Locot. de manutanță Ieronim Preda
6. Locot. Brutus Păcurariu
7. Sublocot. de manutanță Petru Manole
8. Dr. Ioan Lupă prot. Săliște
9. Dr. Ieronim Stoichita, sublt.
10. Locot. Marcel Jurca
11. Inginerul locot Oliviu Pasca

Sau în total K 100.—

Contribuirile de până aici Cor. 1290.—

Bravi români! Dăruiți din avutul vostru pentru copiii legionarului român. Dăruiri primește exactorul consistorial Victor Tordășianu.

Mersul trenurilor în Sibiu. Valabil din 10 Decembrie.

Pleacă spre:

1. Făgăraș, în zile fără soț, . . . la 8 47 i. a.
2. Copșa mică, zilnic,
3. Vișeu de Jos,
4. Turnu Roșu, în zile cu soț
5. Ciznădie, în zile cu soț
6. Agnita, Lun, Merc, Vin.

Sosește dela:

1. Făgăraș, în zile cu soț . . . la 12.23 d. a.
2. Copșa mică, zilnic,
3. Vișeu de Jos
4. Turnu Roșu, zile cu soț
5. Ciznădie, zile cu soț
6. Agnita, Marți, Joi, Sâmbăta

Mulțumită

On. domni și doamne, care au binevoită a ne măngădă în durerea noastră, prin condonente, pentru pierdere prin moarte a unicului fiu prea iubit: Dr. Emil Dan, — le exprimăm și pe calea aceasta adâncă mulțumită.

Sibiu, 18 Decembrie 1918.

Jalnica familie.

Petrecere cu dans în Sibiu

Aflăm cu multă placere, că Reuniunea femeilor române din loc, a hotărât în uimită sednă, să aranjeze în presara anului nou o petrecere cu dans. Această inițiativă va fi de sigur bine primită de publicul nostru, mai ales, că după o pauză de aproape cinci ani, este timpul să ne întunim și noi români la o petrecere în cea mai bună armonie și veselie. Detalii vor urma în cel mai scurt timp.

Aviz!

Pentru începerea cursurilor la Prima școală ardeleană de stenografie românească în Sibiu

Cu ocazia adunării naționale dela Alba-Iulia, unde subsemnatul am funcționat singur ca stenograf român, mi s-a cerut din multe părți, să deschid o școală de stenografie românească.

In urmă imi iau voie a comunică tuturor intelectualilor noștri, cari înțeleg necesitatea și folosirea stenografiei, și în special ale stenografiei românești, că voi începe un ciclu complet de prelegeri de stenografie românească la 22 Ianuarie 1919 st. n. în Sibiu, sub egida și sub controlul «Asociației».

Grupând participanții și participantele în grupe după gradul studiilor terminat, intenționez a face instrucția în mod paralel pentru trei grupe astfel, ca fiecare grupă să fie ocupată în câte două zile pe săptămână și anume dela 3—5 ore p. m.

Instrucția va fi în trei luni, cu observarea că participanții, cari din cauze neprevăzute ar fi săliți să intrerupă cursul, sau nu ar fi destul de bine pregătiți pentru a putea corăspunde cerințelor de examen la încheierea celor trei luni, se vor admite fără taxă deosebită la continuarea instrucției în proximul curs de alte trei luni.

Examenul de încheiere este obligatoriu pentru toți participanții fără deosebire și se va ține sub controlul unui juru de examinare, care va fi chemat să verifice:

a) alegerea textului de dictat la examen, astfel, ca participanților să le fie absolut necunoscut;

b) manuarea sistemului cu o iușeală de 120 silabe la minut, dictate fluent în curs de 20 minute,

- c) transcrierea imediată a stenogramelor scrise de altă mână;
- d) confrontarea transcrierii cu textul dictat.

Ceice doresc a participa la acest curs, sănt rugați să se anunțe la subsemnatul cel mai târziu până la 16 Ianuarie st. n. 1919. Taxa este de Cor. 120 — pentru fiecare participant, fără deosebire, și trebuie plătită întragă anticipativ.

Pentru formarea unei garde de stenografi români de încredere, dar și cu considerare la viitorul școalei și al reuniunii noastre de stenografie, ce o proiectăm, condițiile nu pot fi mai ușoare, dar nici mai grele.

La popoarele civilizate și libere stenografia e o armă de cultură națională foarte răspândită și noi în special avem datorină să cultivăm o stenografie românească bună.

Sibiu, la 6 Decembrie n. 1918.

Vasile Vlaicu m. p.,
funcț. sup. la «Banca Gen. de Asigurare».

Văzut:

Andrei Bârseanu m. p.,
prezid. «Asociației».

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Sâmbăta și Duminecă (3 reprezentații); Necunoscutul sau Lupta pentru chei, dramă criminală de senzație în 3 acte.

Zilnic cele mai interesante programe. Începutul la: 6 1/2 ore seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth. Sâmbăta Portofelul roșu, piesă în 4 acte.

In pregătire: Povestea codrului film american senzational. Viața unui erou al răsboiului, dramă actuală.

Inceputul la: 6 1/2 ore seara.

Cărți și reviste

Calendarul Arhidiecezan. A ieșit de sub tipar Calendarul Arhidicezan pe anul 1919.

Cuprinde, ca și cel din anul trecut, lucruri interesante de citit și în drumări de folos: Povestiri din cele mai frumoase, istorioare, anecdotă, glume, versuri.

Este împodobit cu patru chipuri ale bărbătilor noștri răposați în vremea răsboiului.

De vânzare la Librăria Arhidicezană în Sibiu. Prețul: 2 cor. 50 fileri (și porto 20 fil.) Ediția cu șematism costă 4 coroane (și porto 20 fil.) Este astăzi cel mai căutat calendar românesc.

Două volume nouă. Cartea de bucate Poftă Bună, de Zotti Hodoș, învață pe orcare femeie cultă să gătească bine și cu gust.

